

FÆLLES

Skurv

- Sporemodningen stopper op, når det er tørt. Når regnen vender tilbage, kan der igen blive modnet og udslynget sporer.
- Nogle steder lå der usædvanligt mange blade på jorden efter vinteren, og det er usikkert, om de er fuldstændig nedbrudt på nuværende tidspunkt.
- RIMpro simulerer, at der fortsat er ascosporer tilbage, og at der kan opstå infektionsfare.
- **Ved udsigt til forhold som kan give infektionsfare, bør som minimum behandles i de modtagelige sorter og hvor der er smittetryk fra sidste år.**
- Så længe der er skudtilvækst, er der nye blade, som er modtagelige for skurv.

RIMpro sekundær

- Mindre mængder nedbør/korte perioder med bladfugtighed fører kun til infektionsfare af skurv på bladene (grønne toppe).
- Det skal være fugtigt i længere tid for at der kan ske infektion på frugten (røde toppe).
- Ikke fundet skurv: Behandling når der er udsigt til høj infektionsfare af skurv på frugten. Det er, når de røde toppe kommer op til/over moderat infektion.
- Fundet skurv: Behandling når der er udsigt til infektionsfare på bladene (grønne toppe). Dette svarer til behandlingsstrategien i ascosporesæsonen.

Æblehveps/Æblevikler

Finder man huller i frugten nu, er det sandsynligvis skade af æblehveps og ikke æblevikler.

Herunder er beskrevet forskellen:

INDHOLD:

FÆLLES.....	1
Skurv	1
RIMpro sekundær	1
Æblehveps/Æblevikler	1
Æblevikler	2
Bladviklere/sene viklere	3
Æblespindemøl	4
Nyttedyr og skadedyr	4
Solskold	5
KONVENTIONEL	6
Skurv	6
Rød æblebladlus	6
Rustmider	6
Pærebladlopper	7
Håndudtynding - Clara Frijs	7
Håndudtynding - Elstar	8
Cerone nu?	8
Gødning	9
Ukrudt - bekæmpelse	9

Æblehveps

- Ekskrementer er fugtige.
- Larven har brunligt hoved og er butsnudet.
- Den har ikke nakkeskjold.

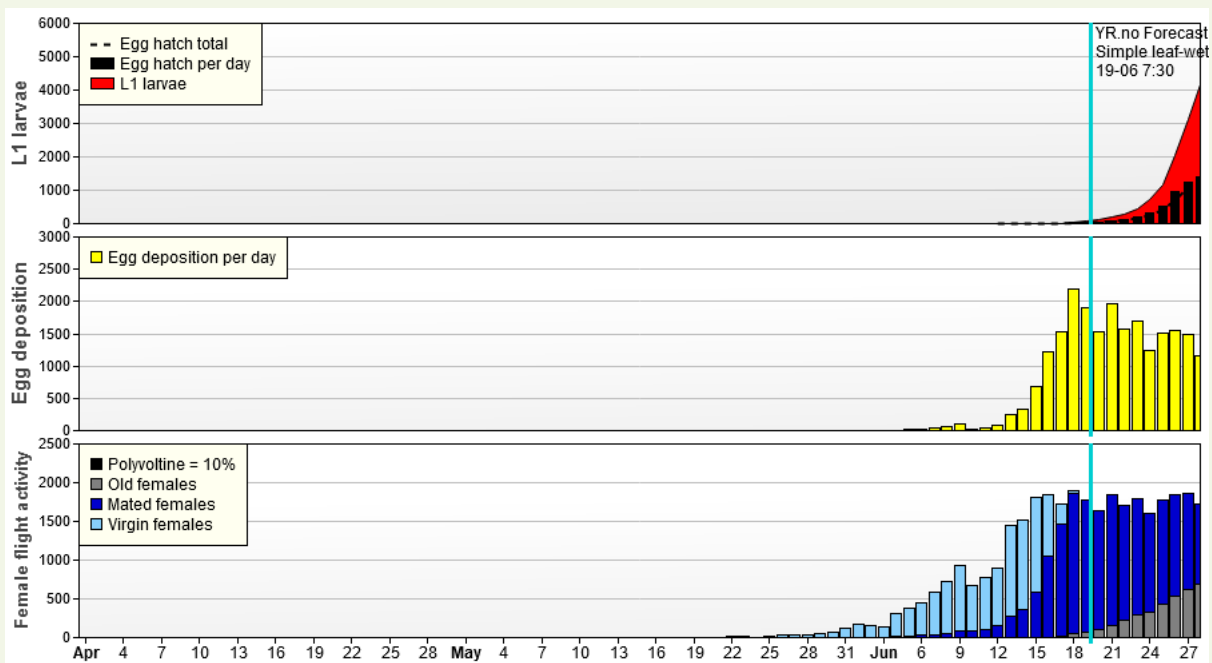
Æblevikler

- Ekskrementer er tørre.
- Larven har sort hoved med munddelene fremadrettet.
- Den har sort nakkeskjold.

Æblevikler

- Det er nu 2-3 uger siden de første blev fanget og da det har været varmt vejr siden, antages det, at æggene nu er begyndt at klække.
- Ved fortsat varmt og tørt vejr må det i år forventes at perioden med flyvning og følgende klækning af æg bliver koncentreret. Det vil sige en enkelt høj top i RIMpro.
- Om der bliver forhold for en generation nummer 2 må tiden vise. Husk hvis den første generation bekæmpes godt, kan der ikke blive meget skade ved en generation nummer 2.
- Madex Top bruges, når æggene klækker.
- Smittetrykket fra sidste år er afgørende for bekæmpelsesbehovet og for bekæmpelsestidspunktet i år.
- Ved meget skade sidste år skal der behandles tidligere og der skal behandles flere gange i alt end ved lidt/ingen skade.
- Eksakt dato for behandlingsstart vil afhænge af lokalitet og smittetryk. Følgende er kun en pegepind:

- **Nu: På tidlige lokaliteter og hvor der er højt smittetryk og/eller hvis der har været stor fangst i fælderne, bør der behandlingerne med Madex Top være i gang nu!**
- Fra 20.-25. juni: Begynd behandling på middelsene lokaliteter og hvor der er lavt smittetryk.
- Der bruges 50 ml/ha i hver behandling. **Med det vejr vi har nu, bør der gå højst 6-7 dage imellem hver behandling i den periode, hvor æggene klækker.** Har man ingen erfaring, kan man regne med i alt 3-4 behandlinger.
- Ved højt smittetryk/meget fangst, skal man overveje at behandle med 5-6 dages interval og gå op i dosering på minimum 75 ml/ha i hver behandling. Ved højt smittetryk/meget fangst må man regne med i alt 4-5 behandlinger.
- Madex Top og feromonforvirring er skånsomme produkter. Selv ved små populationer er det derfor vigtigt at bekæmpe for at forebygge, at der opbygges et stort smittetryk.
- Selvom der er hængt feromonforvirring op, kan der være behov for sprøjtning med Madex Top.
- Madex Top kan kombineres med konventionelle fungicider, insekticider og opløselige svovlprodukter. Madex Top kan ikke blandes med midler, der indeholder kobber eller midler med lave eller høje pH-værdier, som f.eks. sæbe. pH i opløsningen bør være mellem pH 6-8. Må ikke blandes med pH-sænkende produkter. Virus nedbrydes af UV-lys, derfor skal sprøjtning gentages.
- **Husk at skifte feromonkapslerne når der er gået 4-5 uger siden de blev lagt i/skiftet sidst.** Skift også limplader, hvis de har hængt længe og har fanget meget eller er støvet til.

Varsling af æblevikler i RIMpro. Klækningen af æg tager til.

Bladviklere/sene viklere

- Sene viklere er en fællesbetegnelse for flere viklearter. Skadebilledet er gnav på overfladen af frugten sensommer/efterår. Ofte er de gemt, hvor et blad ligger ind til frugten.
- Det er individuelt, hvad der findes af viklearter og smittetryk i plantagerne. Det skal altid være situationen i egen plantage, som afgør middelvalg og det præcise tidspunkt for behandling.
- Mængden af larver omkring blomstring giver en indikation på behovet for bekæmpelse af sene viklere: Hvis der var mange larver omkring blomstring og de ikke blev bekæmpet effektivt, eller hvis der fanges meget i fælderne, skal der behandles.

- **Husk at skifte feromonkapslerne når der er gået 4-5 uger siden de blev lagt i/skiftet sidst.** Åben ikke låget på kapslen til skarpspidset. Skift også limplader, hvis de har hængt længe og har fanget meget eller er støvet til.
- Jo mindre larverne er, jo bedre effekt af bekæmpelsesmidlet. **Det vil dog kun undtagelsesvis være sidst i juni/beg. af juli, at der er behov for behandling mod de sene viklere.**
- Hækvikleren (*Archips rosana*) overvintrer som æg. Det er således ikke larverne fra denne art, som gnaver i løbet af sensommeren. Feromonforvirringen Isomate CLR virker på hækvikler.

Æblespindemøl

Bekæmpelse i løbet af foråret med larvemidler har god sideeffekt på spindemøl.

Når larverne sidder spundet ind som nu, er de for godt beskyttet til at sprøjtning har effekt.

Nyttedyr og skadedyr

- Der er pludselig blevet meget af rød æblebladlus, blodlus og pærebladlopper.
- Varmen har selvfølgelig noget at sige, men generelt er det sløjt med nyttedyr.
- Ørentvist er først på vej frem nu.
- Normalt plejer der også at være flere mariehøner fremme på nuværende tidspunkt.

Mariehønelarve 16. juni 2023

Ung ørentvist i gang med røde æblebladlus. Foto fra sidst i juni fra et tidligere år.

Hold øje med ørentvist. De er vigtige mod rød æblebladlus, blodlus og pærebladlopper. Ørentvist kan også spise af i skudspidserne - så dette er indikation på, at de er fremme.

Solskold

- På varme dage med skyfri himmel kan frugten blive solskoldet.
  - Solskoldning opstår ved en kombination af høj temperatur og høj lysindstråling.
  - En mild grad af solskoldning ses som bronzefarvede pletter på frugten. I alvorlige tilfælde bliver frugten forbrændt og sort på solsiden.
  - Ofte vil det være nederst i træet og på vestsiden af træerne, hvor det er vindstille og stærk eftermiddagssol, at frugterne er mest udsatte for solskoldning.
  - Frugter i åbne træer, hvor der ikke meget skyggegivende bladmasse, vil også være udsatte.
  - Ved udtynding hvor frugterne kommer frem i lyset, er der også tendens til solskold.
- Undgå derfor udtynding under varme/tørre forhold.**
- Sprøjtning med svovl, kalium- og natriumbikarbonat og bladgødning (især calciumklorid) kan forvære solskold.

Solskoldning i Lucas.

Solskoldning i Clara Frijs sensommer 2022. Dug havde effekt som brændeglas.

KONVENTIONEL

Skurv

- Ved udsigt til forhold som kan give infektionsfare, bør som minimum behandles i de modtagelige sorter og hvor der er smittetryk fra sidste år.
- Sprøjt forebyggende med Delan. Hvis der må sprøjtes på bagkant, bruges Difcor 250 kurativt.

Rød æblebladlus

- Igen i år er der flere eksempler på, at gentagne behandlinger mod rød æblebladlus ikke har ryddet op i angreb.
- I 2024 må det overvejes, om der skal behandles to gange før blomstring.
- Hvis der på nuværende tidspunkt allerede er behandlet flere gange efter blomstring, kan yderligere behandling ikke tilrådes.
- Forekomst af nyttedyr gør stor forskel på angreb. Afslutning af skudtilvæksten bidrager også til mindre opformering. Forekomst af røde lus i skudspidserne nu vil ikke ødelægge frugten på samme måde som angreb under blomstring.
- Husk at der er nul-tolerance i nyplantninger, og her stimuleres til fortsat skudtilvækst. Ved angreb i nyplantninger må der afhængig af tidligere middelvalg bruges Teppeki, Mospilan eller Movento. Sørg for god dækning.

Rustmider

- Undersøg regelmæssigt for angreb af rustmider. Se også efter rustmider i pærerne - særligt hvis der ikke er brugt Movento.
- Der skal bruges lup med god forstørrelse. Se på bagsiden af bladene.
- Det er vigtigt at opdage rustmiderne i tide og ikke først fatte mistanke, når bladene bliver misfarvede. Brunfarvning af bladundersiden tyder på angreb af rustmider.
- Der opnås sideeffekt på rustmiderne ved gentagne behandlinger med svovl (2-4 kg/ha) mod meldug. Vær obs på at temperaturen bør max være 20-22°C, og gerne overskyet.
- For at svovlen kan have god sideeffekt på rustmiderne kræves god dækning. Undersiden af bladene skal rammes godt, da svovl ikke flytter sig fra overside til undersiden af bladene.
- Movento har også god sideeffekt mod rustmider.

Skade af rustmider ses som et "net" af skrub på frugten.

Angreb af rustmider viser sig som brunfarvning af bladundersiden.

Pærebladlopper

- Der er bladlopper mange steder!
- Humlebie i træerne er tegn på angreb. Humlebieerne tiltrækkes af den honningdug, som nymferne udskiller.
- Tjek i egen plantage for voksne, æg og nymfer.
- Tjek også for angreb selvom er der behandlet med Movento. Ved store angreb kan det være nødvendigt med 2 behandlinger med forholdsvis kort interval. Vær obs på at der ifølge etiketten skal være interval på mindst 14 dage mellem behandlinger.
- Movento (2 l/ha) er førstevalg, når størstedelen af lopperne er som æg/små nymfer. Tilsæt gerne spredeklæbemidlet Pronet Alfa ca 1 l/ha eller Aminosol ca 2 l/ha (i pærer kan Aminosol bruges i celledelingsperioden).
- Siltac kan bruges fra hen omkring Skt. Hans. Siltac er ideelt, når nymferne er sorte og kan ses med det blotte øje eller der er sorte snuder på frugten (skyldes svamp, der lever i den honningdug, som lopperne udskiller).
- Siltac virker kun, hvor det rammer. God dækning er helt afgørende for effekten af Siltac. Væskemængde: mindst 400-500 l/ha. Dosering: Koncentration: 0,1-0,15%. Ved 400-500 l/ha svarer det til ca 0,5 l/ha. Brug kun i tørt vejr og ved lav luftfugtighed (under 65%). Bland ikke Siltac med noget!
- Spindemider: Hvis der er spindemider i pærene og der bruges Milbeknock/Milbeknock EC vil der opnås god sideeffekt på bladlopperne.

Siltac kan bruges fra midt/sidst i denne uge. Når nymferne er sorte og kan ses med det blotte øje, eller der er sorte snuder på frugten, er Siltac en oplagt bekæmpelsesmulighed.

Håndudtynding - Clara Frijs

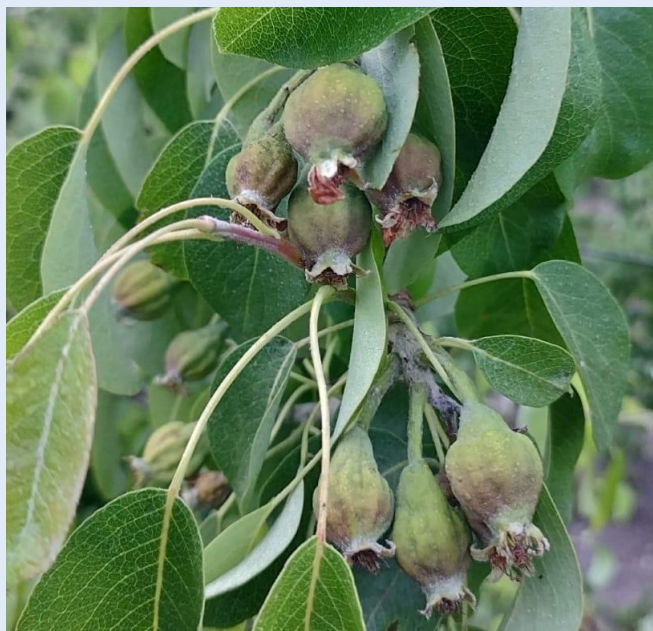
- Frugten ser ud til at vokse godt til nu, men vi ved af erfaring, at hvis frugten sidder for tæt, vokser de ikke tilstrækkeligt i de sidste uger før høst.
- Særligt frugter på nedhængende grene vil have svært ved at opnå en god frugtstørrelse.
- Når træerne er færdige med at drysse både som resultat af den kemiske udtynding og det naturlige fald, kan der håndudtyndes, hvor **antallet af frugter i hver enkelt klase reduceres**.
- Jo tidligere udtyndingen udføres, jo større effekt opnås også på frugtstørrelsen.
- Tag sigte på 90-110 frugter pr meter træække. Det vil sige, at hvor Clara Frijs står med 100 cm (1 meter) mellem træerne, kan hvert træ bære ca. 100 frugter. Er der stor rækkeafstand kan der hænge 10-15 % mere på træerne.
- Der regnes med **omkring to frugter per klase**.
- I tætte træer kan det yderste af de mest svage og nedhængende grene, hvor frugten sidder i klumper, klippes/brækkes af. Dette tiltag skal kun gøres med måde, og kan ikke stå alene. Der

skal også almindelig håndudtynding til.

- Oprette grene med moderat mængde frugt på vil være der, hvor frugten skal sidde i 2024, og disse grene gemmes.
- Gødning og vanding kan ikke kompensere tilstrækkeligt for mangelfuld udtynding.

I tætte træer kan klumper af frugt klippes/brækkes af. Det vil være det yderste af de mest svage og nedhængende grene.

Clara Frijs som blev rodbeskåret hårdt i foråret, fordi der ingen blomster var. Tørke og ingen vanding resulterede i at de få frugter som var, er skrumpet.

Cerone nu?

- Kun aktuelt i de seneste sorter Jonagored og Elstar med STOR frugtsætning nu, som IKKE tidligere i år er behandlet med Cerone.
- Ved sorter, som modner tidligere end Elstar og Jonagored, er der fare for at behandling nu, påvirker modningen senere i sæsonen.
- Cerone må bruges indtil frugten er 30 mm i diameter.
- Lave doseringer (maks. 150 ml/ha) når junifaldet er HELT afsluttet, vil næppe have udtyndingseffekt, men kan påvirke dannelsen af **blomsterknopper** til næste år.
- Husk at brug af Cerone når junifaldet er i gang, vil øge det naturlige fald.

Håndudtynding - Elstar

- Når det er tydeligt, hvilke frugter som bliver siddende og udvikler sig, og hvilke frugter som ikke udvikler sig, kan udtyndingsbehovet vurderes.
- Se efter hvor tæt de veludviklede frugter sidder: Hvis de store, udviklede frugter sidder tæt, må der udtyndes. De små frugter vil skrump ind og blive til mumier eller falde af.
- I tætte træer, kan der klippes eller brækkes grene af. Det er de svageste, mest nedhængende grene, som skal fjernes. Hvis der er mange svage grene med meget frugt på i toppen af træet, kan man klippe 1-2 grene ud her, eller man kan rive sidegrene af således at der opnås en ensretning af grenen. Hvis der er tæt i vinduesområdet, kan der tages 1-2 grene ud her for at give lys til bundgrenene. På bundgrenene kan svage sidegrene fjernes dvs. der opnås en ensretning af bundgrenene.

- Afrivning af grene er en hurtig måde at udtynde på, men må ikke betragtes som en egentlig formning/beskæring af træet og bør ikke overdrives (fjern ikke grene både i toppen, i vinduet og på bundgrenene). Let oprette grene med moderat mængde frugt på vil være der, hvor frugten vil sidde i 2024, og disse grene bør gemmes.
- Samme princip kan også følges i andre småfaldne sorter blandt andet Sunrise, Gala.

Efterhånden som frugten vokser tynges grenene ned. Hvis der ikke er yoke-system, kan det føre til, at frugt på bundgrenene rammer jorden. Her bør frugt på undersiden af grenene fjernes.

Gødning

- Behov og tidspunkt for tilførsel af gødning afhænger af væksthiveau, frugtsætning og tidligere gødningstilførsel i år.
- På nuværende tidspunkt kan gødningstilførsel/nedbør stimulere til videre vækst.
- Medmindre der er ønske om yderligere vækst, bør tilførsel af gødning udsættes til skudtilvæksten er helt afsluttet, det er typisk omkring midten af juli.
- Clara Frijs: Træer med stor sætning i moderat/passende vækst kan gives 100-125 kg kalisal-peter/kaliumnitrat (13,7% N, 38,4% K).
- Nyplantninger og småtræer Kan gives kan gives omkring 100 kg/ha kalksalpeter (15,5% N, 19% Ca) for at holde væksten i gang.

Ukrudt - bekæmpelse

- Tommelfingerreglen siger, at Round-up kun bruges frem til Skt. Hans.
- Læs mere i ÆblePæreNYT 20_2023. (Udsendt på mail den 12. juni 2023).

Maya Bojesen
Tlf. 21 71 77 57
myb@hortiadvise.dk

Hanne Lindhard Pedersen
Tlf: 23 82 63 47
hlp@hortiadvise.dk

Rasmus Madsen
Tlf: 61 45 89 26
rama@hortiadvise.dk